

Nástroj, jenž ukáže nejlepší i špatné vědce

Vědci z think tanku IDEA dnes spouštějí aplikaci, jež přehledně ukazuje trendy v publikačním vědeckém výkonu výzkumných ústavů a vysokých škol. Nový web nahrazuje užitečnou službu, kterou náš stát neposkytuje.

MARTIN RYCHLÍK

PRAHA / ČESKÉ BUDĚJOVICE Odborná veřejnost tak nějak tuší, že čeští parazitologové dělají svoji práci skvěle – a to i v mezinárodním srovnání. Ode dneška mají navíc možnost si po pár klicích ověřit, že se studie týkající se klišat či parazitických nemocí objevují ve vynikajících časopisech a kdo je tam asi z Česka hlavně posílá.

Minitým Daniela Münicha z ústavu CERGE-EI při Národohospodářském ústavu Akademie

věd totiž vyvinul internetovou aplikaci, která těží ze spousty údajů o vydaných článcích ze dvou období – z let 2008–09 a 2013–14, jež umí porovnat, a ukázat tak vývoj. Vychází z uznávané databáze *Web of Science* i vládnicích dat.

Zobrazí též podíl jednotlivých českých pracovišť na „národním výkonu“ v různých oborech – od akustiky přes organickou chemii či sociologii až po zoologii. Výstupy lze rozlišit i podle kvality.

„Efektivní řízení vědy vyžaduje dobré informace a k tomu potřebujete data. Dat se sice u nás sbírá a skládá obrovské množství, ale informace z nich už stát lidem nezprostředkuje. Ani těm, co vědu řídí, ani daňovými poplatníky, kteří platí vědu, manažery výzkumu, sběr dat i státní aparát,“ řekl LN docent Münich. Spolu se Stanislavem Kozubkem a doktorandem Tarasem Hrendashem proto vytvořili nástroj, který ze zahálejších

dat dělá užitečné informace.

„Ty jsou nabídnuty široké veřejnosti, třeba i zájemcům o vědeckou spolupráci ze zahraničí. Každý si tam může jen po pár klicích myšl najít pracoviště, která v tom daném oboru publikují z ČR největší podíly článků ve vědecky nejvýznamnějších časopisech svě-

ta. A někdy může být naopak užitečné podívat se, která pracoviště mají největší publikační podíly v časopisech málo nebo až bezvýznamných,“ naznačují autoři.

Lehce proklikatelní premianti

Pro již zmíněnou parazitologii stačí v poličku zvolit disciplínu, ob-

dobí nebo srovnání a po zaškrtnutí položky „Významnější polovina časopisů“ vypadnou na zájemce údaje a grafy popisující, které české ústavy posílají své výsledky světu, jenž o ně má zájem.

Pak se ukáže, že v parazitologii produkovalo v minulém období 36,8 procenta pěkných studií Biologické centrum Akademie věd v Českých Budějovicích, dále 25,7 procenta šlo z Univerzity Karlovy a 13,8 procenta z Veterinární a farmaceutické univerzity Brno.

„Takový nástroj pro srovnání s okolím je jistě užitečný,“ řekl LN Libor Grubhoff, přední parazitolog a současný ředitel Biologického centra AV. Obor je podle něj v Česku silný z několika důvodů – má tradici, je to nesmírně zajímavá disciplína pro studenty a navíc špičkové domácí osobnosti patří k velice aktivním, dynamickým lidem. Nový počín se zamlouvá i Radku Zbořilovi z Univerzity Palackého, jednomu z nejcitovanějších a též nejkritičtějších českých chemiků. „Evaluace se v Česku dělá málo. Nástroj, který vnáší objektivitu a srovnání se světem, vítám,“ říká profesor Zbořil, jenž řídí olomoucké centrum RCPTM.

Aplikace ukazuje nejen špičky, ale také chvost. Dlouhodobě pozoruhodnou oblastí je například obor zemědělské ekonomie a politiky, v němž některé české univerzity čile publikují (i ve vlastních časopisech), ale svět to nezajímá, přesto na studie daňovými poplatníky stále připlácí. Oborů je ale víc.

„Věda je u nás fragmentována do příliš mnoha pracovišť, ale jen na pár z nich se v tom kterém oboru dělá opravdu kvalitní věda. Bez informací z našeho nového nástroje by obrovské rozdíly mezi pracovišti byly nadále skryty – jako v mlze... Těm průměrným a podprůměrným, kteří ve vědě představují většinu, taková tma samozřejmě docela vyhovovala,“ uzavírá ekonom Münich.

Vědecké ústavy pod veřejnou kontrolou

- Nová aplikace z Akademie věd, která ukazuje publikační výkonnost, funguje na webu CERGE-EI: [ideaapps.cerge-ei.cz/Trendy](#)
- Vytvořil ji minitým ekonoma Daniela Münicha, jenž dlouhodobě sleduje vědní politiku v Česku.
- Do vědy, výzkumu a inovací každoročně český stát investuje kolem 28 miliard korun, přičemž plány počítají s dalším navýšením.
- V základním výzkumu, jenž hledá fundamentální zákonitosti, jsou kritériem kvality dobré studie.

- Právě na vědecké články se nový nástroj zaměřuje a ukazuje, jaký je podíl těch kterých pracovišť.
- Web umožňuje výsledky z let 2008–09 a 2013–14 i porovnat a tak zachytit trendy v oborech.
- „Aplikace je určena nejen vědecké obci či zájemcům o spolupráci z aplikační sféry a ze zahraničí, ale i zájemcům o doktorské studium a veřejnost,“ uvádí think tank IDEA.
- Autoři varují, že nejde o žebříček produktivity, neboť není zahrnuta velikost či personál daných ústavů.